

Joon. 184. Maaagronoomid kursustel Kuusikul.

Veel katuste värvimisest.

Nii vastupidavuse kui ka ilu mõttes peaksime tingimata kõik uued katused ülevärvima, nagu seda mujal Põhjamaades tehakse.

Mõnigi jätab oma katuse värvimata lihtsalt sellepärast, et ei ole õiget ettekujutust, kuidas seda kõlge hõlpsam teha. Ekslik on arvata, et katust on hõlbus värvida siis, kui ta on juba peale löödud. Katust tuleb värvida juba siis, kui see veel peale löömata, tähendab, laastud tulevad värvida.

Selleks võetagu kitsas kõrge nõu, nagu käsimeetereides tarvitatakse, kuhu kallatakse nii palju värvi sisse, kui pikalt soovitakse laaste ära värvida s. o. umbes 11—12 tolli. Et ümberkukkumist ära hoida, on soovitav hoida nõu ühe madalama ja laiema tõrre sees. Siis võetakse nõu ja asetatakse värvitavate laastude virna ühe otsa juure, kust töö peale algab. Laastudel värvitakse ainult üks ots, umbes 11—12 tolli pikkuselt värvi sisse kastes, kuna teine ots värvimata jäetakse. Värvitud laastud laotakse kohe värvi anuma kõrvale teisele poole nagu enne värvimist. Nii on alati teada, kui palju on ära värvitud. Aegajalt nihutada värvianumat edasi, kui töö seda nõuab. Ühtlasi olgu ka värvitavavara mõne ämbriga liigidal, kui selleks tarvidus. Tähtis on laastusi alati põhjani kasta, värvi laastudega liigutades. Nii saame ühtlasema värvi ja katuse saab ilusam. Muidugi ei pruugi laastusid ehk ka „soomelaudu“ ühekaupa kastma hakata. Kasta tuleb 3—4 ehk rohkem korruga, kuidas töö oskus ja vilumus seda lubab. Värv kuivab ruttu, nii et, kui ilm kuiv, võib mõne tunni pärast vast värvitud laaste katusesse lööma hakata.

Märja ehk niiske ilmaga ei maksa värvimist ette võtta, niisama ka mitte, kui vihmasadu oodata.

Õige vastupidava ilusa värvi saame järgmiselt: 50 liitri vees sulatada 2 kilogrammi rauavitrioli 2 kilogrammi ruki jahu juurde lisades, segada katlas ja keeta seda umbes 15 minutit. Siis lisada sellele 8 kilogrammi punast värvi mulda juurde ja keeta veel umbes $\frac{1}{2}$ tundi, ja värv on valmis.

Värvi võib külmalt värvimiseks tarvitada. Soovitakse suuremat ehk vähemat värvi hulka saada, siis tulevad ülemalnimetud arvud, muidugi, vastavas vahekorras suurendada, või vähendada. Eelpool nimetud värvi hulgaga võib ligi kolmtuhat laastu ära värvida.

Peaks aga värvi valmistamine ja keetmine mõnele just vastumeelt keeruline toiming olema, siis ärgu jäätagu seepärast veel oma katust värvimata. Niisugusel juhtumisel tarvitagu meie omamaa põlevkivi tööstuselt saadavat ainet—fenolaati, millele on kohane ainult veel värvimulda juure lisada (v. „U. Talu“ nr. 8).

Katuste värvimisest.

Katuste värvimine on uus asi, ei teata kuidas seda teha, ning lükatase aasta aastalt edasi. Kirjeldan siin, näiteks, oma katuste värvimist.

Võetakse iga 10 liitri vee peale $\frac{1}{2}$ kg. ($1\frac{1}{4}$ nl.) sulatatud rauavitrioli, lisatakse $\frac{3}{4}$ kg. (2 nl.) rukkijahu ehk jahu juurde, keedetakse mõni tund ja lisatakse $1\frac{3}{4}$ kg. (4 nl.) punast mulda juurde ja värv on valmis.

Rukki jahu peaks olema võimalikult peenike, parem, kui selleks on püül. Liig jämedad jahu osad tulevad talvel lumega maha, kaasa tuues ka nende külge hakkanud värvi. Minul oli värvi ainet vähem, värv tuli liig vedel ja jäi liig õhukese korrana katusele, mis nii hästi vastu ei pea. Värv keetmise kohta on ajakirjades öeldud, et seda peab 3—4 tundi tegema. Keetisin katlatäied mitmesuguse ajaga, kuid katusel vahet ei märka. Keetma peaks siiski tund ehk paar seni, kui liimine vedelik tekkib. Liig kaua keetes võib kõrbema minna, mis halb on.

Kas kuumalt või külmalt värvida—vahet selles ei leidnud. Sai katlatäi valmis, algasin peale kuumalt, lõpp oli kaunis külm. Ainult liig kuumalt on värv vedelam, ei jää nii paksult peale. Parem on, kui värv suuremasse nõuse saaks tõstetud, siis võib mõni teine isik jälle uut värvi keeta, ja ei tule värvimisel vahet. Värviseisma jätta ei kõlba—läheb hapuks. Kui mitmesuguseid värve segatakse, siis peab neid täpselt kaaluma, vastasel korral tuleb katuse triibuline.

Katuse värvimiseks võetakse pikk redel, mis ulatab katuse räästest harjani ja mis kõiega teisele poole on kinnitatud. Värvimiseks võetakse ette poole meetri laiune riba redeli kõrval. Ise istutakse redeli pulgal, värvi nõu teise pulga peal ja tullakse järkjärgult allapoole. Saab see riba värvitud, tõstetakse redel edasi jne. Värv ei pruugi rohkem üles viia, kui ainult ühe riba jagu, siis ei pruugi teda üleval siduda ega ole karta ümberminemist. Värvimiseks on kõige parem sarv pinsel. Värvida võib 6—8 ruutmeetrid ($1\frac{1}{2}$ —2 rt. sülda) tunnis.

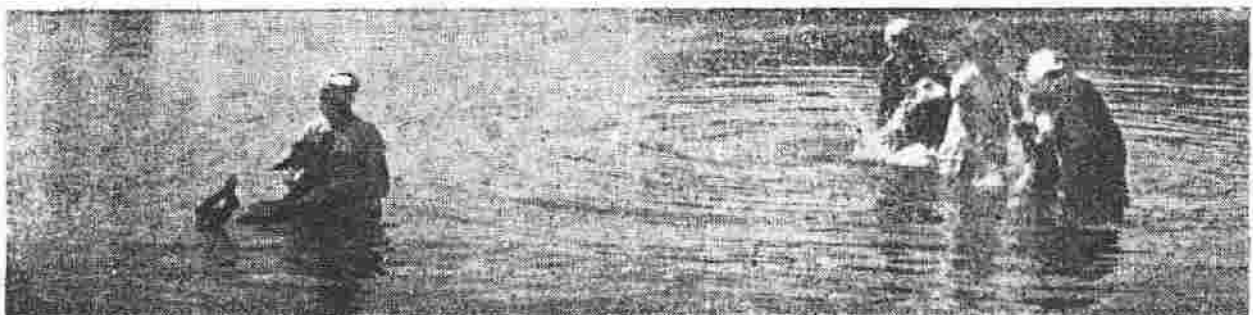
Kõige paremini hakkab värv peale 2—3 aastat vanale katusele, kuna uuele ei taha nii hästi peale jääda. Vanalt katuselt, kuhu sammal on tekkinud, tuleks see maha kraapida. Värvida tuleb täiesti kuiva ilmaga ja kuivale katusele.

Lõpuks rahaline arvestus:

$1\frac{1}{4}$ nl. rauavitrioli	à 6 s.	—	8 s.
2 „ rukkijahu	à 8 „	—	16 „
4 „ punast muld	à 15 „	—	60 „

kokku 84 senti.

Sellega sai 3,5 ruutsülda katust värvitud, nii oleks ühe ruutsülla hind 24—25 senti. Kui töökulu à 30 s. tund juurde arvata, läheks 1 ruutsüld maksma 10 senti, kuid värvida võib, õigemini peaks, peremees ise, missugusel korral ikkagi 25 sendiga ruutsüld arvestada tuleb. R. Siren.

—Joon. 185. Lamba pesemine jões.